

Europeiska
unionens råd

Bryssel den 18 mars 2024
(OR. en)

7065/24

Interinstitutionellt ärende:
2024/0054(NLE)

ENER 98
ENV 226
CLIMA 89
IND 108
RECH 88
COMPET 233
ECOFIN 245

LAGSTIFTNINGSAKTER OCH ANDRA INSTRUMENT

Ärende: RÅDETS REKOMMENDATION om fortsatta samordnade åtgärder för att minska efterfrågan på gas

RÅDETS REKOMMENDATION

av den ...

om fortsatta samordnade åtgärder för att minska efterfrågan på gas

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA REKOMMENDATION

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 292 jämförd med artikel 194.2,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag, och

av följande skäl:

- (1) Denna rekommendation syftar till att uppmana medlemsstaterna att fortsätta med de pågående åtgärderna för att minska efterfrågan på gas enligt rådets förordning (EU) 2022/1369¹, i syfte att uppnå en minskning av efterfrågan på gas med 15 % jämfört med referensperioden 1 april 2017–31 mars 2022. Denna rekommendation syftar även till att uppmuntra medlemsstaterna att fortsätta med den nuvarande rapporteringen till Eurostat om efterfrågeminskningen, inbegripet en uppdelning av gasförbrukning per sektor.
- (2) Förordning (EU) 2022/1369 antogs mot bakgrund av den gasförsörjningskris som orsakades av den ryska militära aggressionen mot Ukraina. Den syftar till att frivilligt, och vid behov obligatoriskt, minska unionens efterfrågan på gas, underlätta påfyllning av lager, begränsa prisvolatiliteten och säkerställa bättre beredskap mot eventuella ytterligare försörjningsavbrott. Den antogs med anledning av det brådskande behovet av att unionen svarar med tillfälliga åtgärder i en anda av solidaritet mellan medlemsstaterna.

¹ Rådets förordning (EU) 2022/1369 av den 5 augusti 2022 om samordnade åtgärder för att minska efterfrågan på gas (EUT L 206, 8.8.2022, s. 1).

- (3) Enligt förordning (EU) 2022/1369 skulle medlemsstaterna göra sitt yttersta för att minska sin gasförbrukning med 15 %, först under perioden 1 augusti 2022–31 mars 2023 och, efter det att rådets förordning (EU) 2023/706² förlängde tillämpningstiden av förordning (EU) 2022/1369, under perioden 1 april 2023–31 mars 2024. Om de frivilliga åtgärderna för att minska efterfrågan skulle visa sig vara otillräckliga för att hantera risken för en allvarlig försörjningsbrist fick rådet, på förslag av kommissionen, befogenhet att tillkännage unionsberedskap, vilket skulle utlösa en skyldighet till obligatorisk minskning av efterfrågan. Medlemsstaterna antog åtgärder för att minska sin respektive efterfrågan på gas i en anda av solidaritet, vilket ledde till en faktisk minskning av efterfrågan på gas i hela unionen med mer än 15 % mellan augusti 2022 och december 2023.
- (4) Enligt förordning (EU) 2022/1369 genomförde kommissionen en ny översyn av den förordningen senast den 1 mars 2024, mot bakgrund av den allmänna situationen avseende gasförsörjningen till unionen, och lade fram en rapport för rådet om de viktigaste resultaten.

² Rådets förordning (EU) 2023/706 av den 30 mars 2023 om ändring av förordning (EU) 2022/1369 vad gäller förlängning av efterfrågeminskningsperioden för åtgärder för att minska efterfrågan på gas samt förstärkning av rapporteringen om och övervakningen av deras genomförande (EUT L 93, 31.3.2023, s. 1).

- (5) I sin rapport drog kommissionen slutsatsen att den allmänna försörjningstryggheten för gas fortfarande är skör trots att försörjningstryggheten har förbättrats tack vare riktade investeringar och ett antal åtgärder, inbegripet efterfrågeminskning enligt förordning (EU) 2022/1369. Den globala gasmarknaden är fortfarande ansträngd och den globala kondenseringskapaciteten förväntas inte öka på något betydande sätt före 2025-2027, och samtidigt kvarstår andra risker som kan försämra den nuvarande försörjningssituationen. Kommissionen drog även slutsatsen att minskningen av efterfrågan har bidragit väsentligt till utfasningen av omkring 65 miljarder kubikmeter rysk gas 2023, och det främst inom hushålls- och industrisektorerna. Under 2023 var minskningen av efterfrågan avgörande för att det skulle finnas tillräckliga lagernivåer i slutet av vintern och medge nödvändig flexibilitet under sommaren för att kunna fullgöra den lagringsskyldighet på 90 % som anges i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/1938³.

³ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/1938 av den 25 oktober 2017 om åtgärder för att säkerställa försörjningstryggheten för gas och om upphävande av förordning (EU) nr 994/2010 (EUT L 280, 28.10.2017, s. 1).

- (6) Perioder med betydande prisvolatilitet, däribland under sommaren och hösten 2023, när priserna inom några veckor steg med mer än 50 % till följd av strejken i de australiska anläggningarna för export av flytande naturgas (LNG) och Balticconnector-rörledningsavbrottet, visar att marknadspriserna fortfarande är känsliga för relativt små störningar som rör efterfrågan och utbud. Under sådana omständigheter kan rädslan för att naturgasförsörjningen skulle bli otillräcklig leda till systemreaktioner i hela unionen med allvarliga återverkningar på energipriserna. På grund av den betydligt minskade importen av rysk gas via rörledning under det senaste året har gasförsörjningen till unionen totalt sett minskat avsevärt jämfört med situationen före krisen. År 2023 mottog unionen omkring 25 miljarder kubikmeter rysk gas via rörledningar, och de ryska leveranserna stod för endast 15 % av unionens totala import (rörledningsgas och flytande naturgas), vilket kan jämföras med 45 % år 2021.
- (7) På grund av den fortsatt känsliga balansen mellan tillgång och efterfrågan kan avbrott i gasförsörjningen få omfattande konsekvenser för gas- och elpriser och skulle kunna skada unionens ekonomi genom att påverka dess konkurrenskraft och inverka negativt på unionsmedborgare och företag. Fortsatt samordnad minskning av efterfrågan i medlemsstaterna i en anda av solidaritet rekommenderas därför, bland annat för att på ett effektivt sätt och med minsta möjliga marknadsstörningar möjliggöra påfyllning av lagren, vilket i sin tur bidrar till att säkerställa en trygg gasförsörjning inför vintern 2024–2025. Proaktiva och samordnade besparingar minskar risken för den negativa inverkan som potentiell gasbrist skulle ha på konkurrenskraften hos unionens industrier.

- (8) Sedan förordning (EU) 2022/1369 trädde i kraft har beredskapsnivån på gasmarknaden och unionens försörjningstrygghet förbättrats avsevärt. Risker för unionens energitrygghet kvarstår dock, i och med att den globala situationen på gasmarknaden fortfarande är ansträngd och priserna fortfarande är högre än nivåerna före krisen. Läget förvärras av marknadens volatilitet som bland annat beror på geopolitiska spänningar, vilket för närvarande illustreras av bland annat krisen i Mellanöstern och Röda havet. På grund av avbrott i gasförsörjningen och den ansträngda marknaden de senaste månaderna befinner sig tolv medlemsstater fortfarande på nivån för ridig varning eller beredskapsnivån enligt förordning (EU) 2017/1938.
- (9) De potentiella svårigheterna när det gäller försörjningstryggheten förvärras av ett antal ytterligare risker, bland annat att det nuvarande avtalet om rysk gastransitering genom Ukraina, där omkring 14 miljarder kubikmeter transiterades 2023 löper ut den 31 december 2024. Andra risker är en potentiell återhämtning i den asiatiska efterfrågan på flytande naturgas som minskar tillgången på gas på den globala gasmarknaden, en kall vinter 2024–2025 som kan leda till en ökning av efterfrågan på gas i unionen med upp till 30 miljarder kubikmeter, extrema väderhändelser som kan påverka vattenkraftslagringen och kärnkraftsproduktionen på grund av låga vattennivåer, med en efterföljande ökning av efterfrågan av gaseldad kraftproduktion. Dessutom tillkommer risker förknippade med potentiella avbrott i kritisk infrastruktur, såsom sabotaget mot Nord Stream-rörledningarna i september 2022 och avbrottet i Balticconnector-rörledningen i oktober 2023 samt det försämrade geopolitiska läget, särskilt i länder och regioner som är relevanta för unionens energitrygghet såsom Ukraina och Mellanöstern.

- (10) De globala gasmarknaderna är fortfarande ansträngda och förväntas vara det under en viss tid. Som Internationella energiorganet (IEA) har konstaterat i sin rapport Medium-Term Gas Report 2023 ökade den globala försörjningen av flytande naturgas endast måttligt under 2022 (med 4 %) och 2023 (med 3 %). I sin World Energy Outlook 2023 konstaterar IEA att marknadsbalansen förväntas förbli osäker inom den närmaste framtiden till dess att ny kapacitet för flytande naturgas blir tillgänglig, vilket förväntas ske under perioden 2025-2027.
- (11) Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/1791⁴ och (EU) 2023/2413⁵ som nyligen antagits kommer att bidra till att unionens mål för urfasning av fossila bränslen uppnås och efterfrågan i närtid minskas strukturellt, i linje med den globala översynen inom ramen för COP28 där man konstaterar att det är nödvändigt att ställa om från fossila bränslen i energisystemen på ett rättvist, välordnat och jämlikt sätt. De åtgärder som medlemsstaterna ska anta för att införliva dessa direktiv kommer till stor del ännu inte att vara i kraft under denna rekommendations tillämpningsperiod, men sådana bestämmelser kommer att bidra till att minska efterfrågan på gas under de år som följer på införlivande av de direktiven. Med tanke på att några viktiga bestämmelser som ingår i direktiven kommer att behöva införlivas senast i oktober 2025 är det lämpligt att rekommendera en minskning av efterfrågan på gas under övergångsperioden fram till att införlivandet av de direktiven har skett.

⁴ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/1791 av den 13 september 2023 om energieffektivitet och om ändring av förordning (EU) 2023/955 (EUT L 231, 20.9.2023, s. 1).

⁵ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/2413 av den 18 oktober 2023 om ändring av direktiv (EU) 2018/2001, förordning (EU) 2018/1999 och direktiv 98/70/EG vad gäller främjande av energi från förnybara energikällor, och om upphävande av rådets direktiv (EU) 2015/652 (EUT L, 2023/2413, 31.10.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2023/2413/oj>).

- (12) Medlemsstaternas minskning av efterfrågan på gas kan i synnerhet bidra till att underjordiska gaslagringsanläggningar fylls på, i syfte att säkerställa en tillräcklig försörjningstrygghet inför vintern 2024–2025 och förhindra att ett underskott i lagerpåfyllningen håller i sig till vintern 2025–2026. En fortsatt minskning av efterfrågan på gas kommer även att bidra till fortsatt prispress, vilket gynnar konsumenterna och industrins konkurrenskraft i unionen.
- (13) Rekommendationen att spara gas bör inte påverka behovet av att hålla fast vid medlemsstaternas mål för utfasning av fossila bränslen. Denna rekommendation bör således inte avskräcka medlemsstaterna från att fortsätta att byta från kol till gas för exempelvis elproduktion om bytet hjälper dem att uppnå de mål för utfasning av fossila bränslen som anges i deras integrerade nationella energi- och klimatplaner, vilka har upprättats i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1999⁶.

⁶ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1999 av den 11 december 2018 om styrningen av energiunionen och av klimatåtgärder samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 663/2009 och (EG) nr 715/2009, Europaparlamentets och rådets direktiv 94/22/EG, 98/70/EG, 2009/31/EG, 2009/73/EG, 2010/31/EU, 2012/27/EU och 2013/30/EU samt rådets direktiv 2009/119/EG och (EU) 2015/652 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 525/2013 (EUT L 328, 21.12.2018, s. 1).

- (14) Bestämmelserna om minskad efterfrågan i denna rekommendation tar fortsatt hänsyn till särskilda omständigheter. När medlemsstaterna beslutar om åtgärder för att minska efterfrågan på gas får de överväga att beakta sådana särskilda omständigheter t.ex. genom att sänka det rekommenderade målet för minskningen av efterfrågan på gas när en medlemsstat står inför en elkris, i den mening som avses i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/941⁷. Ett sådant scenario skulle kunna innebära en begränsning som står i proportion till en betydligt ökad användning av gas för elproduktion, som krävs för att i betydande utsträckning exportera mer el till en angränsande medlemsstat, på grund av exceptionella omständigheter såsom låg tillgång till vattenkraft eller kärnkraft i den berörda medlemsstaten, eller i en angränsande medlemsstat till vilken betydligt mer el exporteras.

HÄRIGENOM REKOMMENDERAS FÖLJANDE.

⁷ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/941 av den 5 juni 2019 om riskberedskap inom elsektorn och om upphävande av direktiv 2005/89/EG (EUT L 158, 14.6.2019, s. 1).

1. Utan att det påverkar deras skyldigheter i enlighet med förordning (EU) 2017/1938 rekommenderas medlemsstaterna att hantera en situation med svårigheter när det gäller gasförsörjningen, i syfte att säkerställa unionens försörjningstrygghet för gas i en anda av solidaritet, genom förbättrad samordning, övervakning och rapportering av åtgärder för nationell minskning av efterfrågan på gas.
2. I denna rekommendation gäller följande definitioner:
 - a) *gasförbrukning*: den totala försörjningen av naturgas för verksamheter på en medlemsstats territorium, inklusive den slutliga förbrukningen för hushåll, industri och elproduktion, men exklusive bland annat gas som används för att fylla lagren, i enlighet med definitionen för försörjning, omvandling och förbrukning av gas (supply, transformation and consumption of gas) som används av kommissionen (Eurostat).
 - b) *referensperiod*: perioden 1 april 2017–31 mars 2022.
 - c) *referensgasförbrukning*: volymen av en medlemsstats genomsnittliga gasförbrukning under referensperioden; för medlemsstater där gasförbrukningen ökade med minst 8 % under perioden 1 april 2021–31 mars 2022 jämfört med den genomsnittliga gasförbrukningen under referensperioden, avses med referensgasförbrukning endast volymen av gasförbrukning under perioden 1 april 2021–31 mars 2022.
 - d) *råvara*: annan användning av naturgas än för energi enligt kommissionens (Eurostat) energibalanser.

3. Medlemsstaterna rekommenderas att under perioden 1 april 2024–31 mars 2025 (*minskningsperioden*) minska sin gasförbrukning med minst 15 % jämfört med sin genomsnittliga gasförbrukning under referensperioden.
4. I syfte att minska gasförbrukningen i varje medlemsstat under minskningsperioden rekommenderas efterfrågan på gas vara 15 % lägre jämfört med dess referensgasförbrukning.
5. Denna rekommendation riktar sig inte till en medlemsstat vars elsystem endast är synkroniserat med ett tredjelandets elsystem om det avsynkroniseras från det tredjelandets system och så länge tjänster avseende det isolerade elkraftsystemet eller andra tjänster behöver tillhandahållas den systemansvarige för överföringssystemet för att säkerställa en säker och tillförlitlig drift av elkraftsystemet.
6. Denna rekommendation riktar sig inte till en medlemsstat så länge den medlemsstaten inte är direkt sammanlänkad med en annan medlemsstats sammanlänkade gassystem.

7. Vid tillämpningen av det mål för minskning av efterfrågan på gas som avses i punkt 4 får medlemsstater som beslutar om åtgärder för minskning av efterfrågan på gas överväga att beakta särskilda omständigheter genom att
- a) dra av skillnaden mellan den lagrade volymen och deras delmål för den 1 augusti 2022 som anges i bilaga 1a till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/1032⁸ från den referensgasförbrukning som används för beräkningen av målet för minskningen av efterfrågan om deras faktiska volym lagrad gas den 1 augusti 2022 var större än dess delmål,
 - b) dra av den volym gas som förbrukats som råvara under referensperioden från den referensgasförbrukning som används för beräkningen av målet för minskningen av efterfrågan,
 - c) justera den referensgasförbrukning som används för beräkningen av målet för minskningen av efterfrågan genom att dra av den ökning av den förbrukade gasvolymen som följer av bytet från kol till gas inom fjärrvärme, om denna ökning är minst 8 % under perioden 1 augusti 2023–31 mars 2024 jämfört med den genomsnittliga gasförbrukningen under referensperioden och i den mån denna ökning direkt kan tillskrivas bytet,

⁸ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/1032 av den 29 juni 2022 om ändring av förordningarna (EU) 2017/1938 och (EG) nr 715/2009 vad gäller gaslagring (EUT L 173, 30.6.2022, s. 17).

- d) sänka målet för minskningen av efterfrågan med 8 procentenheter förutsatt att den visar att dess sammanlänkning med andra medlemsstater mätt i fast teknisk exportkapacitet jämfört med dess årliga gasförbrukning 2021 understiger 50 % och denna kapacitet på sammanlänknings med andra medlemsstater faktiskt har använts för transport av gas på en nivå av minst 90 % under föregående månad, såvida inte medlemsstaterna kan visa att det inte fanns efterfrågan och kapaciteten maximerades, och att dess inhemska LNG-anläggningar är kommersiellt och tekniskt redo att omdirigera gas till andra medlemsstater upp till de volymer som marknaden kräver,
 - e) tillfälligt sänka alla mål för minskning av efterfrågan för att minska risken för elförsörjningen som potentiellt skulle kunna leda till en elkris på det egna territoriet eller i en angränsande medlemsstat i synnerhet om det inte finns några ekonomiska alternativ för att ersätta den gas som krävs för att producera el utan att allvarligt äventyra försörjningstryggheten. När en medlemsstat beslutar att sänka sina mål för minskning av efterfrågan rekommenderas medlemsstaten att informera kommissionen om de sitt beslut och skälen därtill.
8. De åtgärder som medlemsstaterna valt ut för att minska efterfrågan bör vara tydligt definierade, transparenta, proportionella, icke-diskriminerande och kontrollerbara.
9. När medlemsstaterna vidtar åtgärder för att minska efterfrågan på gas som påverkar andra kunder än skyddade kunder enligt definitionen i artikel 2.5 i förordning (EU) 2017/1938 rekommenderas de att följa objektiva och transparenta kriterier som beaktar deras ekonomiska betydelse, liksom bland annat följande:
- a) Ett avbrotts inverkan på leveranskedjor som är avgörande för samhället.

- b) De eventuella negativa effekterna i andra medlemsstater, särskilt på leveranskedjor i nedströmssektorer som är avgörande för samhället.
 - c) Potentiella långvariga skador på industrianläggningar.
 - d) Möjligheterna att minska förbrukningen och ersätta produkter i unionen.
10. När medlemsstaterna beslutar om åtgärder för att minska efterfrågan på gas rekommenderas de att överväga åtgärder för att minska gas som förbrukas i elsektorn, åtgärder för att uppmuntra bränslebyte i industrin, nationella informationskampanjer och riktade skyldigheter att minska uppvärmning och kylning, främja byte till förnybara bränslen och minska förbrukningen inom industrin.
11. Medlemsstaterna rekommenderas att informera kommissionen om åtgärder för att minska efterfrågan på gas som inte har anmälts till kommissionen i enlighet med förordning (EU) 2022/1369.
12. Medlemsstaterna rekommenderas att fortsätta övervakningen av genomförandet av åtgärder för att minska efterfrågan på gas på sina territorier, och rapporteringen minst varannan månad och senast den 15:e dagen i påföljande månad via Eurostat till kommissionen om sin gasförbrukning (i terajoule, TJ).
13. Det rekommenderas att rapporteringen till Eurostat inkluderar uppgifter om gasförbrukningen uppdelat per sektor, inbegripet gasförbrukningen för följande sektorer:
- a) Gastillförsel för el- och värmeproduktion.

b) Gasförbrukning inom industrin.

c) Gasförbrukning inom hushåll och tjänster.

14. Vid tillämpningen av punkterna 2 a och d, 12 och 13 bör de definitioner och statistiska konventioner som fastställs i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1099/2008⁹ anses vara relevanta.
15. Kommissionen rekommenderas att stödja genomförandet av denna rekommendation, tillsammans med gruppen för samordning av gasförsörjningen, inrättad genom artikel 4 i förordning (EU) 2017/1938, genom att övervaka den efterfrågeminskning som uppnåtts per sektor och de åtgärder för att minska efterfrågan som vidtagits.

Utfärdad i

På rådets vägnar

[...]

Ordförande

⁹ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1099/2008 av den 22 oktober 2008 om energistatistik (EUT L 304, 14.11.2008)